

บทเรียนของการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน

Lessons of the Animal Analogy in the Holy Quran

อับดุลฮาฟิซ ดอลเฮะ¹Abdulhafiz Doloh¹

(Received: April 28, 2022; Revised: June 27, 2022; Accepted: June 29, 2022)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอายะฮ์ในคัมภีร์อัลกุรอานที่ได้ระบุถึงบรรดาสัตว์ต่างๆ และ 2) ศึกษาบทเรียนของการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน โดยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ได้แก่ อัลกุรอาน อรรถาธิบายอัลกุรอาน และหะดิษ และข้อมูลแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือสัตว์และพันธุ์พืชที่ถูกกล่าวในคัมภีร์อัลกุรอาน ตำรา และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน ผลการศึกษา พบว่า 1) ในคัมภีร์อัลกุรอานได้มีการระบุถึงบรรดาสัตว์ต่างๆ ไว้ 27 ชนิด ปรากฏรวมอยู่ใน 79 อายะฮ์ โดยแบ่งไว้ 6 ประเภทคือ สัตว์ประเภทสัตว์บกสี่ขาไว้ 12 ชนิด จำนวน 39 อายะฮ์ สัตว์ประเภทสัตว์ปีกไว้ 4 ชนิด จำนวน 23 อายะฮ์ สัตว์ประเภทสัตว์น้ำประเภทปลา จำนวน 4 อายะฮ์ สัตว์ประเภทสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำประเภทกบ จำนวน 1 อายะฮ์ สัตว์ประเภทสัตว์เลื้อยคลานประเภทงู จำนวน 3 อายะฮ์ และสัตว์ประเภทแมลงและแมลง 7 ชนิด จำนวน 9 อายะฮ์ และ 2) การอุปมาอุปไมยเป็นหนึ่งในรูปแบบการใช้สำนวนโวหาร สำนวนภาษาในคัมภีร์อัลกุรอาน ที่สามารถเข้าใจได้โดยง่าย แล้วยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนเนื้อหาของการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอานนั้นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับหลักการศรัทธามากกว่าหลักปฏิบัติ บรรดาสัตว์ที่พระองค์อัลลอฮ์ (ช.บ.) ทรงกล่าวในคัมภีร์อัลกุรอานมาเป็นอุทาหรณ์หรือเปรียบเทียบนั้นมีทั้งหมด 7 ชนิด คือ อุฐู ลา สุนัข แมงมุม ตั๊กแตน แมลงวัน และตัววัน

คำสำคัญ บทเรียน การอุปมาอุปไมย บรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน

ABSTRACT

This study was a qualitative research that the purpose of the research were 1) to study the verses in the Holy Quran about animals. 2) To study the lessons from the analogy of animal in the Holy Quran. It is collected the data from two sources. Primary data, are the Holy Quran, the Translation of al-Quran and the Hadith. The secondary data are the book about the animals and

1 สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

1 Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University (Corresponding author / Email : Abdulhafiz.d@pnu.ac.th)

the plant that were stated in the Holy Quran, text books and the data from internet. This research analysis the data by interpret, follow with confirm the document. The result of the study found show that : 1) there are 27 kinds of animal were identified in 79 verses of the Holy Quran. It is divided to 6 types of animals. There are 12 types of four-legged land animals, 39 verses. There are 4 types of poultry animals, 23 verses, 4 verses of fish, frog-type amphibians, 1 verse, snake-type reptiles, 3 verses and 7 types of insects and insects, 9 verses. 2) Analogy is the one of literary style as the language of the Holy Quran. It is easy to understand and it educate the virtue and morality. Most of animals analogy in the Holy Quran relate about faith more than practical. There are 7 kinds of animal that are choose to compared in the Holy Quran are camels, donkies, dogs, spiders, grasshoppers, house flies and gnats.

Keywords: *lesson, the analogy, the animals in the Holy Quran*

บทนำ

อัลกุรอานเป็นพระดำรัสของอัลลอฮ์ (ช.บ.) ที่ประทานลงมาแก่ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ.ล.) โดยผ่านมะลาอิกะฮ์ (เทวทูตญิบรีล) ด้วยภาษาอาหรับที่มีความท้าทาย เริ่มด้วยซูเราะฮ์อัลฟาตีฮะห์ และปิดท้ายด้วยซูเราะฮ์อันนาซ และได้บัญญัติสำหรับผู้อ่านอัลกุรอาน ซึ่งอัลกุรอานมีความลึกลับจริง ยิ่งตรง ดังนั้น อัลกุรอานจึงเป็นคัมภีร์สุดท้ายที่รวบรวมบรรดาคัมภีร์ก่อนหน้าไว้ทั้งหมด (อะหมัด ฟอน เดนเฟอ์, 2551) และเป็นคำภีร์ที่รวบรวมเหตุการณ์ในทุกๆ ช่วงเวลา ข้อคิดหรือซูเราะฮ์นั้นเรียงจากเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า อัลกุรอานคือธรรมนูญแก่มนุษย์ทุกคน เปรียบเสมือนคู่มือในการดำเนินชีวิต และเป็นคำตอบแก่คำถามในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านการศรัทธา ด้านกฎหมาย ด้านคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตของมนุษย์ และได้วางแนวทางในการปฏิบัติในทุกๆ ด้านที่ได้กล่าวข้างต้นอีกด้วย (วะฮะบะห์อัซซุฮัยลี, 1996) อัลกุรอานถูกประทานมายังมนุษยชาติ มีเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต เพื่อให้ความชัดเจนในแนวทางและหลักคำสอนต่างๆ ในอัลกุรอาน ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ตรัสไว้ในซูเราะฮ์อันนะฮล อายะฮ์ที่ 44 ความว่า “และเราได้ให้อัลกุรอานแก่เจ้าเพื่อเจ้าจะได้ชี้แจง (ให้กระจ่าง) แก่มนุษย์ซึ่งสิ่งที่ได้ถูกประทานมาแก่พวกเขา และเพื่อพวกเขาจะได้ไตร่ตรอง”

อัลกุรอานเป็นปฐมบทของศาสตร์แขนงต่างๆ และศาสตร์หนึ่งที่มีความโดดเด่นอย่างชัดเจนจากคัมภีร์ คือ ภาษาศาสตร์ เพราะอัลกุรอานคือแบบฉบับของไวยากรณ์อาหรับทั้งหมด มีสำนวนโวหาร ตลอดจนฉันทลักษณ์ ภาษาที่สละสลวย เหมาะเจาะและคล้องจอง มีวิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบและแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้รูปแบบการสอนที่น่าสนใจอย่างหนึ่งคือ วิธีการสอนแบบการอุปมาอุปไมย

การอุปมาอุปไมยตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า อุปมา หมายถึง สิ่งหรือข้อความที่ยกมาเปรียบ มักใช้คู่กับอุปไมย ส่วนอุปไมย หมายถึง สิ่งหรือข้อความที่พึงเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นเพื่อให้

เข้าใจแจ่มแจ้งคู่กับอุปมา ซึ่งคำว่า “อุปมาอุปไมย” หมายถึงการเปรียบเทียบกัน การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งทั้งสองมีความหมายที่สอดคล้องภายใต้ลักษณะหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์เพื่อชี้แจงและเปิดเผยความหมายให้กระจ่าง กล่าวคือ เป็นการเปรียบเทียบเพื่อชี้แจงความหมายร่วมกันของสิ่งที่เปรียบกับสิ่งที่ถูกเปรียบ (อาลียา โยธาสมูห์, 2552) การอุปมาอุปไมยถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการใช้สำนวนภาษาในคัมภีร์อัลกุรอาน ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย อันเป็นการปลูกฝังคุณธรรมอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับผู้ไตร่ตรองพิจารณา ส่วนเนื้อหาของ การอุปมาอุปไมยในคัมภีร์อัลกุรอาน ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับหลักการศรัทธาในศาสนาอิสลามมากกว่าหลักปฏิบัติ สิ่ง ที่คัมภีร์ได้นำมาบอกตัวอย่างเปรียบเทียบเปรียบส่วนใหญ่นั้นเป็นรูปธรรมที่สัมผัสได้ และเข้ากับสติปัญญาทั้งสิ้น จุดประสงค์ของการใช้สำนวนโวหารอุปมาอุปไมยเพื่อปลูกฝังการศรัทธาที่มั่นคงในหัวใจของ ผู้ศรัทธาด้วยการเปลี่ยนสิ่งที่เป็นามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรม ตัวอย่างอายะฮ์อัลกุรอานที่มีการใช้สำนวนอุปมาอุปไมยเกี่ยวกับ ความแตกต่างระหว่างผู้ศรัทธาในอิสลามและผู้ปฏิเสธศรัทธาในซูเราะฮ์ฮูด อายะฮ์ที่ 24 พระองค์อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ทรงตรัสเอาไว้ ความว่า “อุปมาทั้งสองฝ่ายดังเช่นคนตาบอดและหูหนวก กับคนมองเห็นและได้ยิน ทั้งสองนี้จะเท่าเทียมกันหรือพวกเขามีได้ไ้ไตร่ตรองหรือ” อีกหนึ่งความอัศจรรย์ของคัมภีร์อัลกุรอานนั้นก็คือ การที่ได้กล่าวถึง บรรดาสัตว์ต่างๆ เอาไว้ และที่สำคัญคัมภีร์อัลกุรอานได้มีการใช้สำนวนเปรียบเทียบในลักษณะการอุปมาอุปไมย บรรดาสัตว์ต่างๆ เหล่านั้นไว้ ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ทรงตรัสไว้ในซูเราะฮ์อัลญุมอะฮ์ อายะฮ์ที่ 5 ความว่า “อุปมาสภาพของบรรดาผู้ที่ได้รับคัมภีร์แต่เราอดแล้วพวกเขาก็ได้ปฏิบัติตามที่พวกเขาได้รับมอบหมาย อุปไมยดังลา ที่แบกคัมภีร์จำนวนหนึ่ง (บนหลังของมัน) อุปมาหมู่ชนที่ปฏิเสธต่อสัญญาต่างๆ ของอัลลอฮ์ (ช.บ.) มันช่างชั่วช้าจริงๆ และอัลลอฮ์ (ช.บ.) จะไม่ชี้แนะแก่หมู่ชนผู้ชั่วธรรม”

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนของการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน รวมถึงการศึกษาอายะฮ์อัลกุรอานที่ได้รับบรรดาสัตว์ต่าง ๆ ไว้ ทั้งนี้การศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบถึงเหตุและผลของตัวบทอัลกุรอานที่ได้รับรู้อัตว์หรืออายะฮ์อัลกุรอานที่ใช้สำนวนโวหารเปรียบเทียบ และเพื่อให้ทราบถึงบทเรียนของการเปรียบเทียบในสิ่งดังกล่าวอย่างลึกซึ้งและทราบถึงความหมายที่แท้จริงในตัวบทอัลกุรอานดังกล่าว

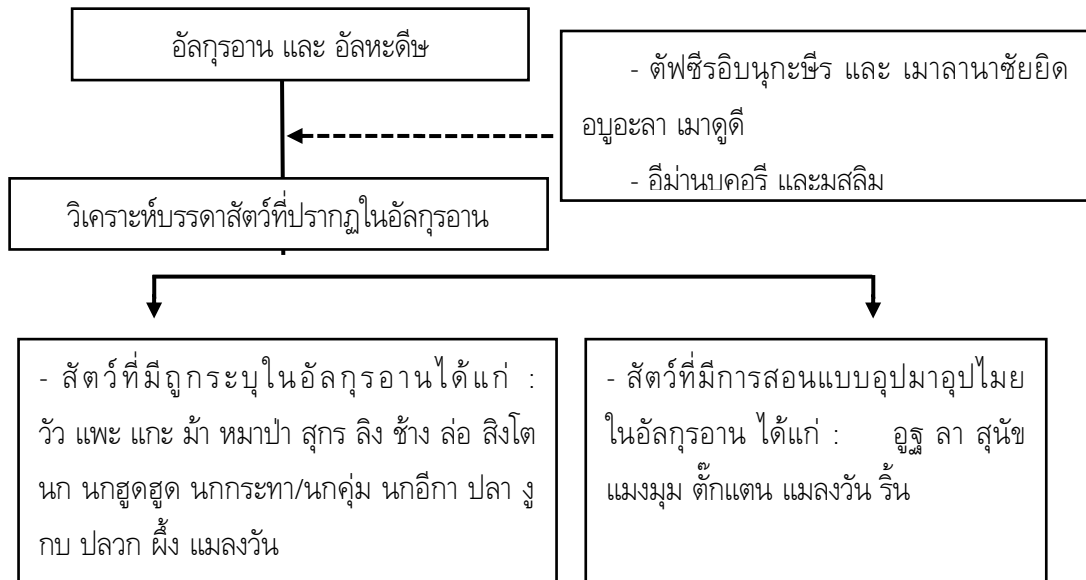
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอายะฮ์ที่ได้รับบรรดาสัตว์ต่างๆ ในคัมภีร์อัลกุรอาน
2. เพื่อศึกษาบทเรียนของการสอนแบบอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องบทเรียนของการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดหลักจากคัมภีร์อัลกุรอานและอัลหะดีษ โดยอ้างอิงข้อมูลจากนักวิชาการอิสลาม ได้แก่ นักวิชาการตัฟซีร์อิบน์ญะซีร์ และนักวิชาการหะดีษ ท่านอิหม่ามบุคอรี และท่านอิหม่ามมุสลิม และศึกษาหัวข้อต่างๆ ดังนี้ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอานความมหัสจรรย์ของคัมภีร์อัลกุรอานความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสรรพสัตว์ สิทธิของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ในอิสลาม อายะฮ์อัลกุรอานที่กล่าวถึงบรรดาสัตว์ที่ถูกระบุ

ในคัมภีร์อัลกุรอาน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอุปมาอุปไมย จุดประสงค์ของการใช้สำนวนโวหารอุปมาอุปไมย อายะฮ์อัลกุรอานที่มีการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ วิเคราะห์อายะฮ์อัลกุรอานที่มีการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ และ บทเรียนของการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน และผู้วิจัยได้วิเคราะห์สัตว์ต่าง ๆ ทั้งหมดที่ถูกกล่าวไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และสัตว์ที่มีการใช้สำนวนโวหารอุปมาอุปไมย ดังแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 1: แผนภาพกรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาจากเอกสารมีความเกี่ยวข้องโดยตรงที่เกี่ยวกับการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ที่ปรากฏในอัลกุรอาน ได้แก่ หนังสือตัฟฮีมุลกุรอาน หนังสือตัฟซีร์ฉบับแปลภาษา ตัฟซีร์อิบนุกะซีร์ หนังสือหะดีษอะฮ์มัด และหนังสือสัตว์และพันธุ์พืชที่ถูกกล่าวในคัมภีร์อัลกุรอาน และข้อมูลในเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ตามแหล่งข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 แหล่งประกอบด้วย แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เช่น อัลกุรอาน อรรถาธิบายอัลกุรอาน และหะดีษของท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ.ล.) และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เช่น ข้อมูลจากหนังสือสัตว์และพันธุ์พืชที่ถูกกล่าวในคัมภีร์อัลกุรอาน ตำรับตำราต่างๆ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงเอกสาร ทำการเรียบเรียงรวบรวมเนื้อหาโดยการแจกแจงเป็นหมวดหมู่เพื่อการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาอายะฮ์ที่ได้รับจนถึงบรรดาสัตว์ต่างๆ ในคัมภีร์อัลกุรอาน 2) ศึกษาบทเรียนของการสอนแบบอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ได้แก่ อัลกุรอาน อรรถาธิบายอัลกุรอาน และหะดิษของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ.ล.) และข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือสัตว์และพันธุ์พืชที่ถูกกล่าวในคัมภีร์อัลกุรอาน ตำรับตำราต่างๆ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความ ยืนยันเอกสารและสรุปแบบอุปมา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงบรรดาสัตว์ไว้ 27 ชนิดด้วยกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ทั้งหมด 6 ประเภทคือ

1. ประเภทสัตว์บกสี่ขา ได้แก่

1.1 วัว ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของวัวไว้ทั้งหมด 7 แห่งด้วยกัน โดย 4 แห่งแรก ได้ใช้คำว่า คำว่าบะกอเราะฮ์ ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-บะกอเราะฮ์ ทั้ง 4 แห่ง คืออายะฮ์ที่ 67, 68, 69 และ 71 ส่วนอีก 3 แห่งทรงใช้คำว่า อัลบะกัร ซึ่งก็หมายถึงวัวเช่นกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-บะกอเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 76 และซูเราะฮ์อัล-อันอาม อายะฮ์ที่ 144 และ 146

1.2 อูฐ ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของอูฐ ไว้ทั้งหมด 2 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อะอฺรอฟ อายะฮ์ที่ 40 และซูเราะฮ์อัล-หอกซียะฮ์ อายะฮ์ที่ 17

1.3 แพะ ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของแพะ ไว้ 1 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อันอาม อายะฮ์ที่ 143

1.4 แกะ ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของแกะ ไว้ 2 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อันอาม อายะฮ์ที่ 143 และซูเราะฮ์อัล-อันบียาต อายะฮ์ที่ 78

1.5 ลา ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของลาไว้ทั้งหมด 3 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์ลุมมาน อายะฮ์ที่ 19 ซูเราะฮ์อันนะหฺล อายะฮ์ที่ 8 และซูเราะฮ์อัล-ญุมอะฮ์ อายะฮ์ที่ 5

1.6 ล่อ ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของล่อ ไว้เพียง 1 แห่งเท่านั้นคือ ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อันนะหฺล อายะฮ์ที่ 8 โดยใช้คำพหูพจน์ว่าอัลบิฮอลู

1.7 ม้า ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของม้า ไว้ 6 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อันนะหฺล อายะฮ์ที่ 31 ซูเราะฮ์คีดอด อายะฮ์ที่ 31 ซูเราะฮ์อาล-อิมรอน อายะฮ์ที่ 14 และซูเราะฮ์อัล-อาติยาต อายะฮ์ที่ 1 อายะฮ์ที่ 2 และอายะฮ์ที่ 3

1.8 หมาป่า ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของหมาป่า ไว้ทั้งหมด 3 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์ยูนุส อายะฮ์ที่ 13, 14 และ 17

1.9 สุนัข ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับจนถึงเรื่องราวของสุนัข ไว้ทั้งหมด 5 แห่งด้วยกัน แห่งแรกปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อะอฺรอฟ อายะฮ์ที่ 176 และอีก 4 แห่ง ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-กะฮฟ 1 ครั้ง ในอายะฮ์ที่ 18, และ 3 ครั้งในอายะฮ์ที่ 22

1.10 สุกกร ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของสุกร ไว้ 4 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-บาคอเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 173, ซูเราะฮ์อัล-มาอิดะฮ์ อายะฮ์ที่ 3, ซูเราะฮ์อัล-อันอาม อายะฮ์ที่ 145, ซูเราะฮ์อัน-นะหฺล อายะฮ์ที่ 115 และซูเราะฮ์อัล-มาอิดะฮ์ อายะฮ์ที่ 60

1.11 ลิง ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของลิง ไว้ 3 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-บาคอเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 65, ซูเราะฮ์อัล-มาอิดะฮ์ อายะฮ์ที่ 60 และซูเราะฮ์อัล-อะร็อฟ อายะฮ์ที่ 166

1.12 ช้าง ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของช้าง ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-ฟีล ซึ่งเป็นชื่อซูเราะฮ์ที่หมายถึงช้าง

1.13 ลิงโต ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของลิงโต ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-มุดัสซิร อายะฮ์ ที่ 51

2. ประเภทสัตว์ปีก

2.1 นก ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของนก ไว้ทั้งหมด 18 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อันอามอายะฮ์ที่ 38 ซูเราะฮ์อัล-บาคอเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 260 ซูเราะฮ์อัล-อิมรอน อายะฮ์ที่ 49 ซูเราะฮ์อัล-มาอิดะฮ์ อายะฮ์ที่ 110 ซูเราะฮ์ยูนุส อายะฮ์ที่ 36 และ 41 ซูเราะฮ์อัล-ฟีล อายะฮ์ที่ 3 ซูเราะฮ์อัล-มุลก์ อายะฮ์ที่ 19 (2 แห่งในอายะฮ์นี้) ซูเราะฮ์อัน-นะหฺล อายะฮ์ที่ 19 ซูเราะฮ์อัล-อัมบิยาอฺ อายะฮ์ที่ 79 ซูเราะฮ์อัล-ฮัจญ อายะฮ์ที่ 31 ซูเราะฮ์อัน-นุร อายะฮ์ที่ 41 ซูเราะฮ์อัน-นัมล อายะฮ์ที่ 16 - 17 และ 20 ซูเราะฮ์คีด อายะฮ์ที่ 19 ซูเราะฮ์สะบะอฺ อายะฮ์ที่ 10 และซูเราะฮ์ อัล-วาเกอะฮฺ อายะฮ์ที่ 21

2.2 อีกา ในคัมภีร์อัลกุรอานได้กล่าวถึงอีกา ไว้เพียงแห่งเดียวเท่านั้น ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-มาอิดะฮ์ อายะฮ์ที่ 31

2.3 นกฮูด-ฮูด ในคัมภีร์อัลกุรอานได้กล่าวถึงนกฮูด-ฮูด ไว้เพียงแห่งเดียวเท่านั้น ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัน-นัมล อายะฮ์ที่ 20

2.4 นกคุ่ม/นกกระทา ในคัมภีร์อัลกุรอานได้กล่าวถึงนกคุ่ม/นกกระทา ไว้ 3 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-บาคอเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 57 ซูเราะฮ์อัล-อะร็อฟ อายะฮ์ที่ 160 และซูเราะฮ์ฏอฮา อายะฮ์ที่ 80

3. ประเภทสัตว์น้ำ (ปลา)

ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของปลา ไว้ 4 แห่งด้วยกัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-กะฮ์ฟ อายะฮ์ที่ 61 และ 63, ซูเราะฮ์อัล-ศ็อฟฟาต อายะฮ์ที่ 142 และซูเราะฮ์อัล-เกาะลัม อายะฮ์ที่ 48

4. ประเภทสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ/สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (กบ)

ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของกบ ไว้เพียงแห่งเดียว ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อะร็อฟ อายะฮ์ที่ 133

5. ประเภทสัตว์เลื้อยคลาน (งู)

ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของงู ไว้เพียงแห่งเดียวเท่านั้น ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อะร็อฟอายะฮ์ที่ 107

6. ประเภทแมงและแมลง

6.1 มด ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของมด ไว้เพียงแห่งเดียวเท่านั้น ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัน-นaml (เป็นซูเราะฮ์ที่เป็นชื่อของมด) อายะฮ์ที่ 18

6.2 ปลวก ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของปลวก ไว้เพียงแห่งเดียว ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์สะบะอ์ อายะฮ์ที่ 14

6.3 แมงมุม ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของแมงมุม ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อันกะบฏ (ซูเราะฮ์แมงมุม) อายะฮ์ที่ 41

6.4 ตั๊กแตน ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของตั๊กแตน ไว้ 2 แห่ง ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อะร็อฟ อายะฮ์ที่ 133 และซูเราะฮ์อัล-เกาะมัร อายะฮ์ที่ 7

6.5 ผึ้ง ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของผึ้ง ไว้ 2 แห่ง ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์เดียวกันคือซูเราะฮ์อัน-นะหล์ (ซูเราะฮ์ผึ้ง) อายะฮ์ที่ 68 และ 69

6.6 แมลงวัน ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของแมลงวัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-ฮัจญ์ อายะฮ์ที่ 73

6.7 ริน ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุถึงเรื่องราวของริน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-บาคอเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 26

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า สัตว์ที่ถูกระบุในอัลกุรอานทั้งหมด 27 ชนิด และบางชนิดได้มีการยกอุทาหรณ์ ซึ่งสัตว์ที่มีการใช้สำนวนอุปมาอุปไมย มีทั้งหมด 7 ชนิดด้วยกัน คือ

1. อุฐ ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อะร็อฟ อายะฮ์ที่ 40 มีใจความว่า ผลตอบแทนของผู้ที่ปฏิเสธศรัทธา นั่นคือ บทลงโทษแห่งไฟนรก และการทำความดีของเขาทั้งหลายนั้น จะไม่ถูกตอบรับในวันกิยามะห์ สำหรับสำนวนอุปมาอุปไมยในอายะฮ์นี้ คือ “และพวกเขาจะไม่ได้เข้าสวรรค์ จนกว่าอุฐจะลอดเข้าไปในรูเข็มได้” ซึ่งสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน เพราะอุฐนั้นจะไม่มีทางที่จะสามารถลอดเข้ารูเข็มได้อย่างแน่นอน

2. ลา ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-ญุมูอะฮ์ อายะฮ์ที่ 5 กล่าวถึงชาวเยซูด (กลุ่มที่ได้รับคัมภีร์เตารอต) และถูกสั่งให้ปฏิบัติตามทั้งในสิ่งที่เขาคิดว่าควรใช้และข้อห้ามต่างๆ ตามที่ในคัมภีร์ได้กล่าวไว้ แต่พวกเขาก็ไม่ยอมปฏิบัติตามแนวทางและข้อบัญญัติที่ได้กล่าวในคัมภีร์นั้น สำหรับสำนวนอุปมาอุปไมยในอายะฮ์นี้ คือ “เปรียบเสมือนกับลาที่แบกหนังสือ” จำนวนหนึ่งอยู่บนหลังของมัน (ซึ่งเป็นสิ่งที่ประโยชน์) และมันจะไม่ได้ประโยชน์แต่อย่างใดเลยจากหนังสือเหล่านั้นนอกจากความเหนื่อยยากและความหนักที่ต้องแบกไว้อยู่บนหลังของมันเท่านั้น เพราะลาไม่สามารถอ่านหนังสือได้

3. สุนัข ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อะร็อฟ อายะฮ์ที่ 176 เป็นการกล่าวถึงหมู่ชนผู้ที่ดื้อรั้นปฏิเสธต่อสัญญาณต่างๆ ของอัลลอฮ์ (ช.บ.) และไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่อัลกุรอานได้กล่าวไว้ สำหรับสำนวนอุปมาอุปไมยในอายะฮ์นี้ คือ “อุปมาของผู้ที่นั้น จึงดังอุปไมยของสุนัขหากเจ้าขับไล่มัน มันก็จะเหินลับลิ้นห้อยลงนั้นแหละ” กล่าวคือผู้ที่ดื้อรั้นใครจะแนะนำเขาหรือไม่ ต่อให้มีใครแนะนำเขาก็ไม่ปฏิบัติตามพวกเขาย่อมมีสภาพ

เหมือนเดิม คือประพตชั่ว ดังเช่นสุนัขใครจะไล่กัดมัน หรือปล่อยมันไว้แต่ลำพัง มันก็จะมีสภาพหอบพร้อมกับ แลบลิ้นห้อยลงมา

4. แมงมุม ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-อันกะบูต อายะฮ์ที่ 41 เป็นการกล่าวถึงผู้ที่ยึดเอาสิ่งอื่นมา ลักการบูชานอกจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) เป็นผู้คุ้มครองตนจากภัยต่าง ๆ สำหรับสำนวนอุปมาอุปไมยในอายะฮ์นี้ คือ “อุปมาบรรดาผู้ที่ยึดเอาอื่นจากอัลลอฮ์ (ช.บ.)” อุปมาดังแมงมุมที่ชักใยทาร์ง สำหรับการเปรียบเทียบกับแมงมุม นั้น เพื่อแสดงถึงความศรัทธาของบรรดาผู้ที่นำสิ่งอื่นมาศรัทธานอกจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) พระองค์ทรงเปรียบบุคคล เหล่านี้เป็นดั่งรังของแมงมุม ซึ่งเป็นรังที่บอบบางที่สุดและไม่สามารถปกป้องภัยต่างๆได้เลย (เมาดูตี, เมาลานา ซัยยิด อิบดุลอะลา, 2560) และรังนั้นจะเปลี่ยนแปลง จะไม่คงที่ ไม่คงรูปแบบเดิมในอายะฮ์นี้ นั่นก็หมายถึง บุคคล ที่นำสิ่งอื่นมาเคารพบูชา นอกจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) นั้น สิ่งที่เขาเคารพบูชา จะไม่สามารถปกป้องเขาจากภัยต่างๆได้เลย ซึ่งตัวอย่างต่างๆเหล่านั้น อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ทรงตรัสไว้แล้วในคัมภีร์อัลกุรอาน และความจริงเหล่านั้น จะไม่มีใครทะ หนักรู้จากผู้ที่มีความรู้เท่านั้น

5. ตั๊กแตน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-เกาะมัร อายะฮ์ที่ 7 เป็นการกล่าวถึงสภาพที่สลายตาของพวก เขาลดต่ำลงเนื่องจากหาวาติตถึงสภาพอันน่าสะพรึงกลัวของวันแห่งการฟื้นชีพ โดยที่พวกเขาออกมาจากหลุมศพ ต่างๆ ประหนึ่งดังว่าพวกเขาคือฝูงตั๊กแตนที่กระจายไปทั่ว สำหรับสำนวนอุปมาอุปไมยในอายะฮ์นี้ คือ “เสมือน หนึ่งพวกเขาเป็นตั๊กแตนที่บินว่อน” เป็นการเปรียบผู้ที่ฟื้นคืนชีพในวันกิยามะฮ์กับฝูงตั๊กแตนที่บินกระจายไปทั่ว เพราะฝูงตั๊กแตนไม่มีทิศทางในการบินอย่างแน่นอน กล่าวคือพวกเขาที่ฟื้นคืนชีพจากหลุมฝังศพในสภาพที่ หวาดกลัว ลนลาน ไร้ทิศทาง (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2556) เพื่อแสดงความน่าสะพรึงกลัวแห่งวันอาคีเราะห์ วันแห่งการฟื้นคืนชีพอีกครั้งหลังจากที่ได้ตายลงไปแล้ว จากอายะฮ์นี้กล่าวคือ สภาพของบุคคลที่ฟื้นคืนชีพในวัน อาคีเราะห์ สลายตาของพวกเขาลดต่ำลงเนื่องจากหาวาติตถึงสภาพอันน่าสะพรึงกลัวของวันแห่งการฟื้นชีพ โดย ที่พวกเขาออกมาจากหลุมศพต่างๆ ก็เปรียบเสมือนฝูงตั๊กแตนที่บินว่อนไร้ทิศทาง และแตกกระจายไปทั่ว เพราะ ความกลัวและตกตลึง พวกเขาจึงไม่สามารถจะซ่อนสลายตาขึ้นมาได้ มันเป็นวันที่ลำบากยิ่ง

6. แมลงวัน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-ฮัจญ์ อายะฮ์ที่ 73 เป็นการหยิบยกขึ้นมาเพื่อที่จะตอบย้า แก่พวกเคาพบูชาเทวรูปว่า เทวรูปเหล่านั้น ไม่มีอำนาจอันใดเลยโดยสิ้นเชิง เพราะต่อให้มันรวมกันสร้างสิ่งเล็กๆที่ ไรค่าอย่างหนึ่งขึ้นมา เช่น แมลงวัน มันก็ไม่สามารถทำได้ สำหรับสำนวนอุปมาอุปไมยในอายะฮ์นี้ คือ “อุทาหรณ์หนึ่ง ถูกยกกลมากล่าวไว้แล้ว” อุทาหรณ์ต่างๆ ที่ถูกยกกลมาก่อนหน้านั้นและ “สิ่งที่พวกเจ้าวิงวอนขออื่นจากอัลลอฮ์ (ช.บ.)” สิ่งขอหรือลักการบูชานอกจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) นั้น “มันไม่สามารถจะให้บังเกิดแม้แต่แมลงวันสักตัว” อย่า ว่าแต่ให้คุ้มครองเลย แม้แต่แมลงวันสักตัวมันก็ไม่สามารถสร้างได้ แล้วมันจะคุ้มครองตนได้อย่างไร นี่เป็นการ แสดงถึงความอ่อนแอและการไม่มีอำนาจของสิ่งที่พวกเขาสักการะวิงวอน (เมาดูตี, เมาลานา ซัยยิด อิบดุลอะลา, 2560) และอัลกุรอานก็กล่าวว่าที่พระองค์กล่าวถึงแมลงวันโดยเฉพาะนั้น ก็ด้วยเหตุผล 4 ประการ คือ เพราะความ น่าเกลียดของมัน ความอ่อนแอของมัน ความสกปรกของมันและจำนวนมากของมัน (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2556)

7. ริน ปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์อัล-บะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 26 จุดประสงค์ของอายะฮ์นี้คือ พระองค์ ไม่ทรงละอาย คือ ไม่เป็นการเสียเกียรติและไม่กลัวที่จะยกอุทาหรณ์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเล็กน้อย

หรือสิ่งที่ใหญ่กว่าก็ตาม สำหรับสำนวนอุปมาอุปไมยในอายะฮ์นี้ คือ“แท้จริงอัลลอฮ์ (ช.บ.)ไม่ทรงละอายในการที่พระองค์จะทรงยกอุทาหรณ์ใดๆขึ้นเปรียบเทียบไม่ว่าจะเป็นรึ้นสักตัวหนึ่งแล้วก็สิ่งที่ยิ่งไปกว่านั้น” ไม่มีสิ่งใดที่จะต่ำต้อยและเล็กไปยิ่งกว่าตัวรึ้นและพระองค์ยังได้บอกอีกว่า แม้แต่สิ่งที่เล็กที่สุดพระองค์ก็ทรงยกมาเป็นอุทาหรณ์ได้เช่นกัน และถึงแม้จะปรากฏว่ามันต่ำต้อยและเล็ก เช่น ตัวรึ้น และเช่นเดียวกันก็จะไม่ทำให้เสียเกียรติแต่ประการใดที่ให้มีมันขึ้นมา และเอามันมายกเป็นอุทาหรณ์ สำหรับการเปรียบเทียบกับรึ้น เพื่อแสดงว่า พระองค์อัลลอฮ์ (ช.บ.)ไม่ทรงละอายที่จะทรงยกอุทาหรณ์ใดๆขึ้นเปรียบเทียบเลย ไม่ว่าจะเป็นตัวรึ้นสักตัวหนึ่ง หรือ “สิ่งที่ยิ่งไปกว่านั้นก็ตาม” และการที่พระองค์ทรงยกอุทาหรณ์นั้น เพื่อให้พวกที่ต้อดิ่งไม่ยอมเชื่อ เนื่องจากไม่ใช้ปัญญาหาความเข้าใจในอุทาหรณ์ดังกล่าว พวกเขาเหล่านั้นจะหลงทางด้วยการปฏิเสธศรัทธา ปฏิเสธองการต่างๆของพระองค์ และสำหรับผู้ที่ใช้ปัญญานั้น ย่อมเข้าใจในอุทาหรณ์ดีแล้ว พวกเขาเหล่านั้นก็จะได้รับแนวทางที่ถูกต้อง และศรัทธาต่อพระองค์

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง คีตาบทเรียนของการอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. คีตาบอายะฮ์ที่ได้รับถึงบรรดาสัตว์ต่าง ๆ ในคัมภีร์อัลกุรอาน

ในคัมภีร์อัลกุรอานได้รับถึงบรรดาสัตว์ไว้ 27 ชนิด รวมอายะฮ์อัลกุรอานทั้งหมด 79 อายะฮ์ โดยสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ไว้ 6 ประเภทคือ 1. ประเภทสัตว์บกสี่ขา 12 ชนิด 39 อายะฮ์ 2. ประเภทสัตว์ปีก 4 ชนิด 23 อายะฮ์ 3. ประเภทสัตว์น้ำ (ปลา) 4 อายะฮ์ 4. ประเภทสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ/สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (กบ) 1 อายะฮ์ 5. สัตว์ประเภทสัตว์เลื้อยคลาน (งู) 3 อายะฮ์ และ 6. ประเภทแมงและแมลง 7 ชนิด 9 อายะฮ์

2. คีตาบทเรียนของการสอนแบบอุปมาอุปไมยบรรดาสัตว์ในคัมภีร์อัลกุรอาน

การอุปมาอุปไมย เป็นรูปแบบการสอนรูปแบบหนึ่งสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เป็นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเปรียบเทียบเชิงความหมายระหว่างสิ่งหนึ่งที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรม ได้อย่างเหมาะสม คุณค่าอย่างหนึ่งของการอุปมาอุปไมยในอัลกุรอานก็คือ เป็นการชี้แจงความหมายซึ่งถือเป็นคุณลักษณะพิเศษของบัญญัติอิสลาม กล่าวคือการอุปมาอุปไมยถือเป็นสิ่งที่ช่วยในการชี้แจงหรืออธิบายความหมายได้ดีที่สุด หากถามว่าเหตุใดการยกอุปมาอุปไมยจึงมีส่วนช่วยในการสร้างความกระจ่างให้ความหมายคำตอบก็คือสิ่งที่ได้จากการอุปมาอุปไมยคือการเปรียบเทียบความหมายที่ถูกบ่งถึงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นผู้ที่รู้ถึงสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบก็จะทำให้ผู้นั้นออกห่างจากคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกับสิ่งนั้น ๆ และส่วนผู้ที่ไม่รู้เขาก็จะไม่มีความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่คล้ายคลึงดังกล่าวเลย เพราะฉะนั้น การอุปมาอุปไมยจึงสามารถเปลี่ยนนามธรรมให้เป็นภาพที่ชัดเจนแก่สติปัญญามนุษย์เพราะการรับรู้ของมนุษย์เรามักถูกกระตุ้นก็ต่อเมื่อเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นและสัมผัสได้ซึ่งตรงข้ามกับการให้ความหมายที่เป็นลักษณะนามธรรมเพราะเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นและสัมผัสได้นั่นเอง (อาลียา โยธาสมุทร์, 2552)

2.1 จุดประสงค์ของการอุปมาอุปไมย เพื่อเป็นการยืนยันถึงการเป็นพระเจ้าผู้ทรงเอเกะของอัลลอฮ์ (ช.บ.) การยืนยันถึงการเกิดขึ้นจริงของ การฟื้นคืนชีพ การตอบแทน และการคิดบัญชีการกระทำใน

ปรโลก เพื่อเป็นปลูกฝังการศรัทธาที่มั่นคงในหัวใจของผู้ศรัทธา ด้วยการเปลี่ยนสิ่งที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรมและเพื่อเป็นข้อเตือนสติแก่มนุษย์ ให้พินิจพิจารณาด้วยสติปัญญา ปกป้องมนุษย์จากการหลงผิด และสนับสนุนส่งเสริมให้กระทำดี ออกห่างจากการกระทำและความประพฤติดีที่ไม่ดีทั้งหลาย

2.2 บรรดาสัตว์ที่ถูกระบุในคัมภีร์อัลกุรอาน โดยการใช้สำนวนภาษาอุปมาอุปไมย พระองค์ทรงยกมาเป็นอุทาหรณ์หรือเปรียบเทียบนั้นมีทั้งหมด 7 ชนิดได้แก่ อูฐ ลา สุนัข แมงมุม ตั๊กแตน แมลงวัน และตัวรึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องหลักการศรัทธามากกว่าหลักปฏิบัติ และการเปรียบเทียบนั้นส่วนใหญ่เป็นการเปรียบเทียบถึงกลุ่มชนผู้ที่ปฏิเสธศรัทธา ปฏิเสธต่อโอองการหรือคำสั่งของพระองค์ ผู้ที่ดื้อรั้นไม่ยอมฟังผู้อื่นและนำสิ่งอื่นมาลัการบูชานอกจากพระองค์ เพื่อเป็นการเชิญชวนกลุ่มชนเหล่านั้นสู่ทางนำของอัลลอฮ์ (ช.บ.) ที่ถูกส่งมายังท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ.ล.) ซึ่งออกมาในรูปแบบการเตือนผ่านการสอนที่ใช้สำนวนอุปมาอุปไมยนั้น ก็ได้ฉายให้เห็นภาพคร่าว ๆ ของผลที่จะตามมา (อะมีน บิน อับดุลลอฮ์ อัช-ชะกอวีย์, 2560)

2.3 บทเรียนที่ได้จากการศึกษา

บทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาอายะฮ์อัลกุรอานที่ได้ระบุถึงสัตว์ต่างๆ ไว้โดยการใช้สำนวนภาษาในรูปแบบอุปมาอุปไมยคือ ได้ชี้แจงและเปิดเผยความหมายให้กระจ่าง เป็นหนึ่งในรูปแบบการใช้สำนวนภาษาในคัมภีร์อัลกุรอาน ที่สามารถเข้าใจได้ง่ายตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรมอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการเปลี่ยนสิ่งที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรม (อาลียา โยธาสมูห์, 2552) สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของบุคคลสองแง่ กล่าวคือสภาพของ ผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) และสภาพของผู้ปฏิเสธศรัทธาต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) ซึ่งผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) นั้นจะได้รับความโปรดปรานจากพระองค์ (อะมีน บิน อับดุลลอฮ์ อัช-ชะกอวีย์, 2560) เพื่อบรรลุถึงแก่นแท้ของการให้เอกภาพต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) จิตใจจะไม่ผูกพันกับสิ่งอื่นนอกจากพระองค์ ไม่ว่าจะเป็นการหวังในความเมตตาและผลบุญหรือแม้กระทั่งการเกรงกลัวในบทลงโทษ (อับดุลอะซีซ บิน ดาวูด, 2560) ปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงกำหนดและออกห่างจากสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม ปรารถนาและมุ่งมั่นที่จะทำความดี (อาลียา โยธาสมูห์, 2552) เพราะหวังในผลบุญและการตอบแทนและหวังถึงความสุขที่จะได้รับทดแทนในโลกหน้า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1.1 นำเรื่องราวอุปมาอุปไมยเกี่ยวกับสัตว์เป็นบทเรียนในการดำรงชีวิต
- 1.2 อุปมาอุปไมยในอัลกุรอานชวนคิดให้มนุษย์ไตร่ตรองในการดำรงชีวิตและถือเป็นบทเรียนอันล้ำค่า และสามารถแยกแยะชั่วดีเพื่อความปลอดภัยทั้งโลกนี้และโลกหน้า

2. ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องอุปมาอุปไมยในด้านต่างๆ ที่ถูกระบุในอัลกุรอาน
- 2.2 ควรมีการศึกษาเรื่องการอุปมาอุปไมยที่สอดคล้องกับการพัฒนาชีวิตและสังคม

เอกสารอ้างอิง

- เมาดูดี, เมาลานา ซัยยิด อนุลออะลา. (2560). *ตัฟฮีมุลกุรอาน*. บรรจง บินกาซัน ผู้แปล. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสืออิสลาม.
- วะฮฺบะห์อัซซุฮัยลี. (1996). *ฟิคุฮุลอิสลามวาอาดิลาตุฮฺ*. เบรุต: دارุลฟิกร
- สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ. 2556. *ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ
- อะมีน บิน อับดุลลอฮฺ อัช-ชะกอวียฺ. (2560). *อรรถาธิบายซูเราะฮ์อัล-อะฮฺรอฟ*. อุศนา พ่วงศิริ ผู้แปล. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท เพรส.
- อะหมัด ฟอน เดนเฟอ์. (2551). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน*. บรรจง บินกาซัน ผู้แปล. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท เพรส.
- อับดุลอะซีซ บิน ดาวูด. (2560). *อธิบายบทเรียนต่างๆ ที่สำคัญสำหรับคนทั่วไป*. ชุฟอัม อุซษมาน ผู้แปล. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท เพรส.
- อาลียา โยธาสมุทร. (2552). *การศึกษาวิเคราะห์อุปมาอุปไมยในคัมภีร์อัลกุรอาน*. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.